

۹۵۷۷: بهار - زمستان

۹۵۷۸: بهار - زمستان

۹۵۷۹: بهار - زمستان

۹۵۸۰: بهار - زمستان

۹۵۸۱: بهار - زمستان

۹۵۸۲: بهار - زمستان

۹۵۸۳: بهار - زمستان

۹۵۸۴: بهار - زمستان

۹۵۸۵: بهار - زمستان

۹۵۸۶: بهار - زمستان

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

نگاه اخلاق در پرتو

از روح

کاظم دلیری

چاپ اول: بهار ۱۳۸۵

انتشارات

سرشناسه : دلیری، کاظم، ۱۳۵۶.
عنوان و نام پدیدآور : تکامل اخلاق در پرتو ازدواج / مولف کاظم دلیری.
مشخصات نشر : انتشارات زائر آستان مقدس قم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ۲۶۴ ص.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۳۹۴-۲
یادداشت : کتابنامه : ص. [۲۵۷] - ۲۶۴.
موضوع : اخلاق جنسی - جنبه‌های مذهبی - اسلام - زناشویی (اسلام)
رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ ت ۸۵۵/۵۵/۵۰/۵۲۵۰
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۶۳۲
شماره کتابشناسی ملی : ۴۸۰۲۸۵۰

انتشارات زائر آستان مقدس قم

تکامل اخلاق در پرتو ازدواج

مؤلف : کاظم دلیری

ناشر : زائر آستان مقدس

چاپخانه : زائر آستان مقدس

حروفچینی و صفحه آرایی : محسن زند

نوبت و سال چاپ : اول ۱۳۹۶

شمارگان : ۵۰۰ نسخه

قیمت : ۱۵۰۰۰ تومان

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۳۸۴-۲

دفتر مرکزی : قم / میدان شهداء / انتشارات زائر
نمایشگاه دائمی کتاب : حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه علیها السلام
صحن صاحب الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

تلفن : ۳-۳۲۹۴۰۸۵۱ فاکس : ۳۲۹۳۱۹۴۲

در تلگرام با ما پیروز باشید :
@entesharatzaiierqom

* حق چاپ محفوظ است *

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۵	بخش اول: رهاوهای اخلاقی ازدواج
۱۸	الف. تشکیل معروفترین نهادهای اسلامی
۳۲	ب. پیروی از سنت پیامبر اکرم (ص)
۲۶	ج. عفاف و پیشگیری از فساد
۲۶	۱. ترغیب قرآن به تزویج بی همسران
۴۲	۲. ترغیب روایات به تزویج بی همسران
۴۷	۳. ازدواج و پیشگیری از فتنه و فساد در زمین
۵۱	۴. تأخیر در ازدواج و خطر فساد
۵۳	۵. تجرد و بدعاقبتی
۵۶	۶. ازدواج و حفظ نیمی از دین
۶۱	د. خروج از پوسته تنگ خودخواهی
۶۱	هـ. صبر، ریاضت نفس و پختگی انسان
۶۷	و. همیاری دینی و دنیوی

۱. قرآن و همیاری زنان شایسته ۶۷
۲. روایات و همیاری زنان شایسته ۶۹
۳. نمونه‌هایی از همیاری همسران ۷۵
- ز. آرامش روانی ۸۰
- ح. رشد عاطفی ۸۴
- ر. رشد معنوی ۸۸
- ی. رشد دینداری ۹۲
۱. پیسر فرستادن برای خود ۹۳
۲. مباحثات پیامبران به امید سلامت ۹۷
- بخش دوم: جایگاه غریزه جنسی در اسلام ۱۰۳
- الف. غریزه جنسی در سخنان پیشوایان ۱۰۵
۱. لهُو، حق مؤمن ۱۰۵
۲. لذت بی محاسبه مؤمن ۱۰۸
۳. صدقه جنسی و اجر ۱۱۰
- ب. غریزه جنسی در سنت پیامبران ۱۱۸
۱. محبت زنان از اخلاق پیامبران ۱۱۹
۲. زنان از سنت‌های پیامبران ۱۱۹
۳. کثرت ازواج از خصلت‌های پیامبران ۱۲۰
۴. روح شهوت در پیامبران ۱۲۱
- ج. غریزه جنسی در سنت پیامبر اسلام ﷺ ۱۲۷

۱۲۷	۱. نکاح، سنت پیامبر ﷺ
۱۳۰	۲. محبت زنان نزد پیامبر اکرم ﷺ
۱۳۶	۳. روایات هریسه
۱۴۱	۴. دیدگاه‌های علما در ستر تعدد زوجات پیامبر اکرم ﷺ
۱۴۷	د. شواهد منطقی غریزه جنسی
۱۴۷	۱. نکاح و محبت زنان در متون دینی
۱۵۱	۲. نکاح و محبت زنان در متون دینی
۱۵۶	۳. نکاح و محبت زنان در متون دینی
۱۶۳	بخش سوم: میراث ارضاء غریزه جنسی
۱۶۵	الف. آزادی در روابط زناشویی
۱۶۵	آیه حفظ فرج
۱۶۸	ادله تمکین زنان برای شوهران
۱۷۹	ب. آمیزش به شرط نیاز و هیجان شهوت
۱۷۹	۱. آمیزش در حال شدت شهوت
۱۸۱	۲. جماع، فقط در حال شدت شهوت
۱۸۲	۳. جماع فقط از روی نیاز
۱۸۶	۴. آمیزش در هنگام تحریک محیطی
۱۸۹	ج. آمیزش‌های مکروه
۱۹۲	د. ارضاء نیاز جنسی زنان

بخش چهارم: آسیب‌شناسی ازدواج و غریزه جنسی ۱۹۵

الف. پیروی از شهوت و پیامدهای آن ۱۹۷

۱. ارتکاب گناهان ۱۹۷

۲. ذلت و اسارت نفس ۲۰۰

۳. بی‌بهره ماندن از فروغ حکمت ۲۰۱

ب. سرکوب غریزه جنسی و پیامدهای آن ۲۰۳

ج. آفات ازدواج از منظر برخی بزرگان ۲۰۸

۱. شاه ابونائب مکر ۲۰۸

۲. دیدگاه عزالی و ابن کاشانی ۲۱۱

نقد و بررسی دیدگاه‌های فوق ۲۱۵

د. راهکارهای آسیب‌زدایی از ازدواج ۲۱۹

۱. دین محوری و یاد خدا، پیش از ازدواج و پس از آن ۲۱۹

۲. تدبیر منزل ۲۲۶

۳. نظم و برنامه‌ریزی در زندگی ۲۲۹

بخش پنجم: سن ازدواج و عوامل مؤثر در تعیین آن ۲۳۷

الف. بلوغ ۲۳۹

ب. جنسیت ۲۴۰

یک. تشبیه دختران یکر به میوه روی درخت ۲۴۰

دو. ازدواج به هنگام دختر، از سعادت مرد ۲۴۱

سه. بیرون کردن دختر، از سعادت مؤمن ۲۴۴

ج. تناسب سنی همسران ۲۴۶

د. سیر و سلوک ۲۴۹

هـ. تحصیل علم ۲۵۱

مابنامہ ۲۵۷

پیشگفتار

حمده سپاس بی حد خداوند احد صمد را که همسر و فرزند برای خود نگرفت و عالم و آدم را آفرید و این آدم همسری از جنسش قرار داد تا در کنارش بیاساید و رفیق شفیقش باشد. و درودیکون خدا پیام رحمت ﷺ و خاندان پاکش که ستارگان هدایت و نشانه‌های راه سعادتند. ازدواج و غریزه جنسی همواره از موضوعات اختلافی و بحث‌برانگیز میان ادیان و مذاهب و اقوام گوناگون بوده و موضع ارزشی و تفریطی متعدد و احیاناً مواضع معتدل پیرامون آن اتخاذ شده است. طبیعی است که اتخاذ هر یک از این موضوع، ارتباط تنگاتنگی با اخلاق و تربیت انسان دارد و دیدگاه‌های افراطی و تفریطی، به هم خوردن اعتدال اخلاقی انسان و دیدگاه‌های میانه، اعتدال علمی و عملی انسان را به دنبال خواهد داشت.

غریزه جنسی بدون شک یکی از قوی‌ترین غرایز انسانی است که از برخی جهات از دیگر غرایز نیرومندتر است. در اهمیت این غریزه همین بس که در سده‌های بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و دینی جامعه بشری، آشکار یا پنهان، نقش بازی می‌کند. از این رو اخلاق جنسی یکی از مهم‌ترین بخش‌های اخلاق شمرده می‌شود و هر فرد و هر جامعه‌ای که به روابط جنسی همواره یکی از مهمترین وظایف اخلاقی به شمار می‌رود.

در یکی دو سده اخیر تحولات اجتماعی و رویکردهای فکری جدیدی در غرب پدید آمد که جامعه غرب و به تبع آن جامعه جهانی را دستخوش تحولات کم‌سابقه و یا بی‌سابقه‌ای نمود، تحولاتی که بیشتر در مسیر آزادی و بهره‌برداری بی‌قید و شرط از غریزه جنسی بود. بی‌ندوباری‌های جنسی بشر در عصر حاضر تا بدان جا رسیده است که حقیقتاً حال و آینده

حیات جنسی، اخلاقی، روانی، اجتماعی و دینی بشر را تهدید می‌کند و باید چاره‌ای جهانی برای آن اندیشید. گسترش بی‌رویه و بی‌سابقه فساد و فحشا و منکرات جنسی در سطح دنیا به‌ویژه در غرب، در ضرورت پرداختن به اخلاق جنسی جای تردیدی باقی نمی‌گذارد.

هرگاه سخن از اخلاق جنسی به میان می‌آید برخی می‌پندارند این موضوع اهمیت علمی- پژوهشی چندانی ندارد و مسائل فراوانی ندارد، ولی با قدری تأمل و بررسی روشن می‌شود که حوزه اخلاق جنسی بسیار گسترده‌تر از آن است که در بدو امر به نظر می‌رسد و مسائل آن از مسائل دیگر حوزه‌های اخلاق کاربردی دیگر همچون اخلاق محیط‌زیست یا اخلاق پزشکی مهم‌تر، پیچیده‌تر، مورد ابتلا تر و گسترده‌تر است. برخی هم شاید پندارند که دین اسلام در این زمینه جز یک سری دستورهای خشک و بی‌منطق و یک سری امر و نهی که آزادی بشر را محدود می‌کند حرفی برای گفتن ندارد؛ درحالی‌که چنین نیست و دین اسلام در زمینه اخلاق جنسی، نظامی جامع، دقیق، اصولی و مطابق با فطرت بشر ارائه داده است؛ به‌گونه‌ای که آن‌چه تاکنون از زوایای آن توسط دانشمندان اسلامی به شکل گویا و اکاوی شده است، جذابیت این دین را در میان طرفداران آن دوچندان کرده است.

متأسفانه امروزه ما در زمینه اخلاق جنسی هم از حیث نظری و هم از حیث عملی از زمانه عقب هستیم؛ یعنی در مقام نظر و اندیشه‌ورزی، جامعه چنان نمی‌اندیشد که متولیان دین جامعه می‌اندیشند و بیان می‌کنند و در مقام عمل نیز به سمت عقب‌نشینی نمی‌رود که متولیان دین بیان می‌کنند. بدون شکر این شیوه اندیشه و عمل اگر فضای غالب جامعه ما نباشد، فضای در خور توجهی از آن را فراگرفته است. در آسیب‌شناسی و ریشه‌یابی این ماضی می‌توان گفت: ما در نظریه‌پردازی‌های علمی در اخلاق جنسی و نیز در پویایی دیپلماسی فرهنگی از زمانه عقب هستیم و در حقیقت بر زمانه خود احاطه علمی و عملی نداریم. حکومت اسلامی ایران که داعیه‌دار صدور دین اسلام و مذهب حقّ تشیع به اقصای نقاط جهان است نمی‌تواند به‌سادگی از کنار این موضوع بگذرد. در واقع امروزه در مسائل جنسی، روان‌شناسان و جامعه‌شناسانی که به دین نقیدی ندارند تا حدود زیادی هدایت و رهبری عملی و فکری مردم را به دست گرفته‌اند

و اگر ما بیش از این کوتاهی کنیم ممکن است کار به کلی از دستمان خارج شود و همان بلایی که بر سر عالم مسیحیت آمد - که نتیجه آن فساد و لایبالی‌گری افسارگسیخته‌یی سابقه در غرب بود - خدای ناکرده بر سر عالم اسلام هم فرود آید.

ما معتقدیم بسیاری از ظرفیت‌های اخلاق جنسی دین جاودانه اسلام، همچنان ناشناخته و مانول مانده است. از سوی دیگر برخی دیپلماسی‌های ضعیف یا نادرست فرهنگی ما در سطح جهان سبب شده است که نه تنها در دنیا، که در سطح کشور خودمان هم نتوانیم اوضاع فرهنگی را به خوبی در دست داشته باشیم و در نتیجه سونامی‌های فساد و تباهی که دنیا را تهدید می‌کند، دامن ما را هم گرفته و خواسته یا ناخواسته بخش عظیمی از جامعه ما هم در همان مسیر تباهی حرکت می‌کند. با کمال تأسف باید اذعان کنیم که هنوز متون متفن علمی عرضه‌پذیر به محافل علمی داخل و خارج در حوزه اخلاق جنسی تدوین نشده است و کارهای انجام‌شده پاسخگوی نیازهای فراوان امروز نیست.

این اندک که ذکر شد ضرورت توجه به اخلاق جنسی را روشن می‌سازد و اهتمام بیش از پیش ما را به فعالیت‌های ترویجی و تحقیقی در این حوزه می‌طلبد. ما بر این باوریم که اسلام در باب ازدواج و غریزه جنسی یا به بیان بهتر در باب «اخلاق جنسی» معتدل‌ترین دیدگاه‌ها را فراروی بشر نهاده است که با فطرت و طبیعت او همخوانی کامل دارد، اما متأسفانه این دیدگاه‌ها آن‌چنان‌که باید و شاید تاکنون معرفی و عرضه نشده است به همین دلیل ذهنیت‌های نادرستی نسبت به دیدگاه اسلام در این موضوع هست. ما در این پژوهش برآنیم تا موضوع ازدواج و نیازهای جنسی را از چشم‌انداز اخلاق و تربیت اسلامی تحلیل و تبیین کنیم و برخی ویژگی‌ها آن را بازشناسیم.

پرسش‌های زیر مهم‌ترین پرسش‌هایی است که در این نوشتار درصدد پاسخ‌گویی به آن‌ها هستیم:

- رهاوردهای اخلاقی ازدواج و غریزه جنسی چیست؟
- غریزه جنسی از منظر اخلاقی چه جایگاهی در سخن و سیره پیرویان دین دارد؟

- میزان مناسب ارضای غریزه جنسی چه مقدار است؟
- آفات اخلاقی و تربیتی ازدواج و غریزه جنسی چیست و راههای سالم ماندن از آنها کدام است؟

- بهترین سن ازدواج، به‌ویژه برای طالبان دانش چه سنی است؟

پایان باید از همه اساتید و بزرگوارانی که در به‌ثمر رسیدن و پربارتر شدن این اثر نقش داشتند، به‌ویژه از حجج اسلام آقایان: دکتر مسعود آذربایجانی، محمد مزروعی، محمد سلطانی و محمد اله‌زاده نوری قدردانی و سپاسگزاری نمایم. نیز طول عمر و دوام توفیق علامه فرزانه آیت‌الله سید احمد مددی الموسوی قدس‌شاه را از خداوند منان بخواهم که مباحث علوم حدیثی ایشان در ضمن روایت و اصول، همواره چراغ راهنما باشد.

والحمد لله أولاً و آخراً

کاظم دلیری